

УЧАСТЬ СУДОВО-МЕДИЧНОГО ЕКСПЕРТА АБО ЛІКАРЯ ПРИ ОГЛЯДІ ТРУПА

Дунаєв О.В., Жадік С.В., *Лосєв Ф.О., Тітенко С.В.

*ДЗ «Луганський державний медичний університет»; *«Луганське обласне бюро судово-медичної експертизи»*

Зовнішній огляд трупа слідчий проводить з участю судово-медичного експерта і в присутності двох понятих. Коли неможливо викликати судово-медичного експерта, то запрошується найближчий лікар.

У більшості випадків зовнішній огляд трупа є складовою частиною огляду місця події. Огляд трупа на місці події слідчий здійснює при розслідуванні справ про вбивства, пожежі, транспортній пригоді та ін.. Труп у таких випадках є центральним об'єктом місця події, і слідчий повинен здійснювати його огляд особливо ретельно.

Як самостійна слідча дія огляд трупа здійснюється, як правило, тоді, коли труп було переміщено з місця його виявлення, а також при його вийманні з місця захоронення. У цих випадках судово-медичний експерт або лікар виступають у ролі консультанта слідчого зі спеціальних питань судової медицини під його безпосереднім керівництвом. Присутність цих спеціалістів не звільняє слідчого від обов'язку особисто оглянути труп.

Для участі в огляді трупа необхідно залучати штатного судово-медичного експерта як спеціаліста в області судової медицини. Якщо останній з тих чи інших причин не може бути запрошеним, то з лікарів інших спеціальностей перевагу слід надати патологоанатому або хірургу.

Завданнями судово-медичного експерта і лікаря при огляді трупа є:

- 1) констатація смерті людини і встановлення часу її настання;
- 2) надання допомоги слідчому в огляді трупа, ушкоджень,

виявлених знарядь заподіяння ушкодження, вилученні слідів злочину, фіксації всього цього у протоколі огляду.

Огляд трупа є важливою слідчою дією, в ході якої необхідно зафіксувати у протоколі все те, що було виявлено – адже ніколи не можна знати, що в подальшому буде цінним для розслідування. Тому все має бути ретельно оглянуто, докладно описано, сфотографовано або зафіксовано за допомогою відеозйомки, нанесено на схеми до дрібниць. Основне правило при огляді трупа: ні до чого не торкатися, нічого не змінювати до того моменту, доки все буде зафіксовано фотозйомкою, на схемах і в протоколі огляду. Ступінь детальності огляду трупа залежить від характеру події, місця виявлення трупа, оточуючих умов.

При зовнішньому огляді трупа обов'язково досліджуються:

1. Поза трупа і його розташування на місці події. Загальний огляд трупа розпочинається з фіксації місцезнаходження трупа, загального виду і пози, його положення відносно оточуючих предметів, оскільки все це має суттєве значення для формування і висунення версій про механізм події.

Вивчаючи положення трупа, необхідно встановити його розташування стосовно найближчих нерухомих об'єктів – дерева, будинку, вхідним дверям тощо - і відстань до них.

Щодо до пози трупа, тобто взаєморозташування його окремих частин, необхідно зазначити: як він лежить – на животі, на спині або на боці; яке положення займають рук і ноги; куди звернене обличчя – угору, дотолу або убік і т. і..

2. Зовнішній стан одягу на трупі і предмети, які знаходяться в одязі. Оглядаючи огляд на трупі, встановлюється:

- який одяг на трупі і в якому стані він знаходиться (новий чи старий, цілий чи подерттий, розстебнутий чи ні);
- які ушкодження є на одязі (розриви, розрізи, відірвані частини) і забруднення, їх розміри і розташування;
- Що виявлено в певних місцях одягу (гроші, ті чи інші предмети, документи тощо).

Огляду підлягають не тільки лицьова сторона одягу, а й її підкладка, кишені і т. і.. Не слід забувати також за головний убори і взуття.

3. Знаряддя заподіяння смерті. Як на самому трупі, так і поряд з ним можуть бути знайдені знаряддя злочину. Їх огляд необхідно здійснити так, щоб з-під уваги не випали ті ознаки і властивості, що мають значення для справи.

Огляд знаряддя починається з вивчення його загального виду. Встановлюється стан предмета, його найменування і призначення. Після цього подальшим оглядом виявляються індивідуальні ознаки предмета, його дефекти та особливості, ознаки, що вказують на зв'язок предмета з розслідуваною подією.

4. Ложе трупа. Після фіксації пози трупа. Огляду зовнішнього стану одягу необхідно ретельно дослідити поверхню, на який знаходився труп (земля, сніг, пісок, підлога тощо). Під трупом можуть бути виявлені різні

речові докази і сліди, тому його необхідно підняти з

Ложа і перенести так, щоб не змістити їх з місця чи взагалі знищити.

5. Тіло трупа і ушкодження на ньому. Візуально визначивши вік, зріст, стать і статуру трупа, встановлюється знаходження, характер, стадія та особливості трупних плям, стан трупного залякання, ступінь охолодження, ознаки гнилісних або інших змін, якщо вони є. Труп оглядається частинами і в доцільно обраній послідовності.

Особлива увага під час огляду трупа при-

приділяється виявленим слідам насильства: ранам, переломами кісток, опікам, синцям. Фіксуючи їх, необхідно зазначити точну локалізацію, розміри, форму, направлення та особливості ушкоджень.

Висновок: Отже, огляд місця події і трупа при різних видах насильницької смерті є важливою першочерговою слідчою дією, і без участі судово-медичного експерта або спеціаліста в області судової медицини виконати цю дію - неможливо. Тому необхідно координувати дії слідчих органів та роботу судово-медичної служби.

ЛІТЕРАТУРА:

1. **Наказ МОЗ України** від 17.01.1995р. №-6 «Про поліпшення судово-медичної служби України».
2. **Закон України «Про судову експертизу»** від 25.02.1994р. №-4038-ХІІ.
3. **Кримінальний кодекс України.** – Харків: Тов «Одісей», 2005. – 224с.
4. **Кримінально-процесуальний кодекс України** чинний від 19.11.2012 року. – К. 2012. – 286с.
5. **Яланський О.В.** Судово-медичне дослідження трупа/ Яланський О.В., Воробйов Ю.В// Практичний посібник - ІВМЦ «Освіта», 2000 – 240с.
6. **Томилині В.В.** Руководство по судебной медицине /Томилині В.В., Г.А. Пашиян//.- М.: Медицина, 2001. – 576с.

Дунаєв А.В., Жадик С.В., Лосєв Ф.А., Титенко С.В. Участие судебно-медицинского эксперта или врача при осмотре трупа // Український медичний альманах. – 2013. – Том 16, № 2. – С. 24-25.

В статье рассматриваются вопросы осмотра места трупа с участием судебно-медицинского эксперта или врача согласно нового уголовно-процессуального кодекса. Представлены сведения об алгоритме осмотра трупа при участии судебно-медицинского эксперта, а также особенности интерпретации результатов исследования.

Ключевые слова. Осмотр трупа, врач, судебно-медицинский эксперт, следователь, поза трупа, ложе трупа, категория смерти.

Дунаєв О.В., Жадік С.В., Лосєв Ф.О., Тітенко С.В. Участь судово-медичного експерта або лікаря при огляді трупа // Український медичний альманах. – 2013. – Том 16, № 2. – С. 24-25.

У статті розглядаються питання огляду місця трупа за участю лікаря або судово-медичного експерта згідно нового кримінально-процесуального кодексу. Наведено відомості про алгоритм огляду трупа за участю судово-медичного експерта, а також особливості інтерпретації результатів дослідження.

Ключові слова. Огляд трупа, лікар, судово-медичний експерт, слідчий, поза трупа, ложе трупа, категорія смерті.

Dounaev A.V., Zhadik S.V., Losev F.A., Titenko S.V. The participation of the medical examiner or doctor on examination of the corpse // Український медичний альманах. – 2013. – Том 16, № 2. – С. 24-25.

The article deals with the examination of the corpse with the medical examiner or physician in accordance with the new Code of Criminal Procedure. Provides information about the algorithm examining the body with the assistance of the medical examiner, and especially the interpretation of the results of the study.

Key words. Examination of a corpse, a doctor, a forensic expert, investigator, corpse pose, the bed of a corpse, the category of death.

Надійшла 15.12.2012 р.

Рецензент: проф. О.С.Решетнікова